

TOIMINNALLINEN TASA-ARVOSUUNNITELMA

Kouvolan Yhteislyseo

Hyväksytty 6.2.2019
Kouvolan Yhteislyseon Opiskeluhoitoyhjä

Sisältö

1. Johdanto	1
2. Lukion tehtävät tasa-arvolain mukaan	2
3. Tasa-arvon toteutumisen seuranta ja arviointi	3
4. Lukion tasa-arvotilanteen kartoitus.....	4
4.1. Tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa.....	4
4.2. Tasa-arvon toteutuminen opetusjärjestelyissä	5
4.3. Tasa-arvon toteutuminen opintosuorituksia arvioitaessa	5
5. Toimenpiteet seksuaalisen häirinnän ja sukupuolien perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseksi ja poistamiseksi	5
6. Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi.....	6

1. Johdanto

Lakia miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta (609/86, muutettu lailla 232/2005) muutettiin 1.6.2005 lukien. Lakiuudistuksen tavoitteena oli muuttaa ja täydentää tasa-arvolakia siten, että se on yhdenmukainen Euroopan yhteisön lainsäädännön asettamien vaatimusten ja tuomioistuimen ratkaisujen kanssa sekä korjata lain soveltamiskäytännössä esiintyneitä ongelmia ja puutteita. Erityisenä tavoitteena oli selkeyttää viranomaisiin ja työnantajiin kohdistuvia tasa-arvon edistämiseen liittyviä velvoitteita ja täsmentää säännöksiä, joilla kielletään sukupuoleen perustuva syrjintä työelämässä sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä.

Laissa määrättyinä uutena velvoitteena on tasa-arvon edistämistä koskevan suunnitelman laatiminen oppilaitoksissa. Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta painotti mietinnössään (TyVM 3/2005) oppilaitosten merkitystä tasa-arvon edistämässä. **Oppilaitokset ovat keskeisessä asemassa esimerkiksi pyrittäessä työmarkkinoiden sukupuolen mukaisen jakautuneisuuden vähentämiseen.**

Oppilaitoksen tulee vuosittain tai vähintään kerran kolmessa vuodessa laatia tasa-arvosuunnitelma. Suunnitelma tulee laatia yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden edustajien kanssa.

Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä luoda ja vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan naisten ja miesten tasa-arvon edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. **Tasa-arvolla tässä suunnitelmassa tarkoitetaan tasa-arvolain mukaista naisten ja miesten välistä tasa-arvoa.**

Eri sukupuolten tasa-arvoinen ja eri opiskelijaryhmien yhdenvertainen kohtelu opiskelijavalinnan, opiskelun ja opintosuoritusten arvioinnin yhteydessä on omalta osaltaan lisäämässä oppilaitoksen vetovoimaa opiskelijarekrytoinnissa sekä edistämässä opintojen suorittamista.

Kouvolan lukioissa arvostetaan sekä henkilöstöä että opiskelijoita keskeisenä voimavarana tukemalla ja edistämällä tasa-arvotyötä osana yksilön kunnioitusta, oikeudenmukaista ja vastuullista toimintaa sekä yhteistyötä. Tasa-arvon edistäminen on myös osa inhimilliseen pääomaan panostamista. Tasa-arvon edistäminen on jokaisen lukioissa toimivan velvollisuus. **Tasa-arvoinen kohtelu konkretisoituu työntekijöiden ja opiskelijoiden välisissä vuorovaikutustilanteissa sekä työntekijöiden ja opiskelijoiden työolojen kehittämisessä.**

Lukion tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on sitouttaa henkilöstö ja opiskelijat yhteiseen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasioiden edistämiseen. Suunnitelmalla viestitetään sekä sisäisille että ulkoisille sidosryhmille lukion arvoista, jotka antavat suuntaa tasa-arvotyölle oppilaitoksessa. Tasa-arvosuunnitelman tarkoituksena on myös antaa keinoja ja välineitä edistää tasa-arvon toteutumista lukiossa. Tasa-arvoisessa työ- ja opiskeluympäristössä kaikilla on mahdollisuus työkennellä ja opiskella ilman syrjintää sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Sivistystoimen tuotantojohtokunta hyväksyy koulukohtaisen tasa-arvosuunnitelman ja seuraa vuosittain sen toteutumista.

Koulukohtaisen tasa-arvosuunnitelman ja toimintaohjeen laadinnan työryhmään on kutsuttava työryhmä, jossa on sekä henkilöstön että opiskelijoiden edustajat. Työryhmässä on hyvä olla edustettuina sekä miehiä että naisia ja eri-ikäisiä, eri opiskeluvaiheessa olevia opiskelijoita.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE:

Kouvolan Yhteislyseon tasa-arvosuunnitelman ja toimintaohjeen laadinnan työryhmään kutsutaan seuraavat henkilöt/henkilöryhmien edustajat:

***opiskelijakunnan hallituksen valitsevat kaksi edustajaa
opettajakunnan kaksi edustajaa
rehtori***

***Oppilaskunnan ja opettajakunnan edustajien tulee edustaa tasapuolisesti eri sukupuolia.
Työryhmän koollekutsujana toimii rehtori.***

2. Lukion tehtävät tasa-arvolain mukaan

Lukion tulee lain mukaan omilla toimillaan yhdessä työnantajana toimivan Kouvolan kaupungin kanssa edistää opiskelijoiden ja työntekijöiden eri sukupuolten välistä tasa-arvoa.

Lukio tukee kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia tehdä työtään ja tulla palkituksi siitä. Se kannustaa myös erilaisten ihmisten uravalintaa, rekrytoimista ja opiskelijavalintaa, jotta työ- ja opiskeluyhteisöt muodostuisivat mahdollisimman monipuolisiksi, innovatiivisiksi ja suvaitsevaisiksi.

Tasa-arvolain 8b §:n mukaan oppilaitoksen on pidettävä kiellettynä syrjintänä jos henkilö asetetaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai oppilaitoksen muussa toiminnassa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan taikka muutoin kohdellaan lain 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Määrittelyt

1. Välitön syrjintä

Naisten ja miesten asettaminen eri asemaan sukupuolen perusteella tai eri asemaan asettaminen raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä.

2. Välillinen syrjintä

Eri asemaan asettaminen sukupuolen perusteella, jos henkilöt joutuvat epäedulliseen asemaan sen perusteella tai eri asemaan asettaminen vanhemmuuden tai perheenhuoltovelvollisuuden perusteella.

3. Seksuaalinen häirintä

Sanallista, sanatonta tai fyysistä luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

4. Sukupuoleen perustuva häirintä

Henkilön sukupuoleen liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista, ja jolla tarkoituksellisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella, seksuaalinen häirintä ja sukupuoleen perustuva häirintä on Kouvolan Yhteislyseossa kielletty.

Mikäli opiskelijaan kohdistuvaa syrjintää on epäiltävissä tai havaittavissa, niin on erittäin tärkeä, että tieto saatetaan esimerkiksi opiskelijan/ ryhmänohjaajan/ opettajan/ luokan puheenjohtajan kautta rehtorille. Asia viedään tarvittaessa monialaiseen asiantuntijaryhmään toimenpiteitä varten.

3. Tasa-arvon toteutumisen seuranta ja arviointi

Tasa-arvon toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain lukuvuosisuunnitelman arvioinnin yhteydessä, jolloin tasa-arvoa kuvaavat kyselytulokset raportoidaan. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa mahdolliset epäkohdat, jotka vaativat toimenpiteitä sekä arvioida tehtyjen toimenpiteiden tuloksellisuutta.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Kouvolan Yhteislyseossa tasa-arvon toteutumista seurataan opiskeluhoitoryhmässä. Ryhmä seuraa tähän tasa-arvo-suunnitelmaan kirjattujen, ja yhteisesti hyväksytyjen tavoitteiden saavuttamista ja toimenpiteiden toteutumista kyselyjen (mm. Kouvolan lukiokyselyt, Koulu-terveyskysely, Tasa-arvokysely) tulosten perusteella.

Arvio tasa-arvon toteutumisesta liitetään lukion lukuvuosisuunnitelman arviointiin. Arvion tasa-arvon toteutumisesta tekee opiskeluhoitoryhmä.

4. Lukion tasa-arvotilanteen kartoitus

Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma sisältää kartoituksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta ja siihen liittyvistä ongelmista. Kartoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuorituksia arvioitaessa sekä toimenpiteisiin, joilla pyritään seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Opiskelijoiden kokema tasa-arvon toteutuminen kartoitetaan säännöllisesti.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Lukion tasa-arvotilanne kartoitetaan lukuvuosittain tehtävällä tasa-arvokyselyllä. Tasa-arvokysely toteutetaan Wilma-kyselynä kaikille lukioiden opiskelijoille. Kyselyn tuloksien perusteella arvioidaan lukion tasa-arvotilanne ja mietitään jatkotoimia koulun tasa-arvotilanteen kehittämiseksi.

Kysely tehtiin 19.- 28.10.2018 Wilmassa.

4.1. Tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa

Opiskelijavalinnassa noudatetaan Lukiolakia sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön asetusta opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa. Nämä viranomaispäätökset omalta osaltaan tukevat tasa-arvon toteutumista opiskelijavalinnassa.

Lukion opiskelijaksi ottamisen perusteet

Jos nuorille tarkoitettuun lukiokoulutukseen hakeutuvia on enemmän kuin täytettäviä opiskelupaikkoja, opiskelijat otetaan lukioon perusopetuksen päättötodistuksen äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen, vieraitten kielten, uskonnon tai elämäkatsomustiedon, historian, yhteiskuntaopin, matematiikan, fysiikan, kemian, biologian, terveystiedon ja maantiedon arvosanojen aritmeettisen keskiarvon osoittamassa järjestyksessä. Korotetut arvosanat otetaan huomioon jos siitä on erillinen koulun antama todistus. Keskiarvo lasketaan sadan osan tarkkuudella. Mikäli useammalla hakijalla on sama keskiarvo, otetaan tällöin valinnassa huomioon hakijoiden esittämät hakutoiveet ja sen jälkeen hakijoiden kaikkien aineiden aritmeettinen keskiarvo.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Kouvolan Yhteislyseo noudattaa yhteishaussa Lukiolakia ja Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittämiä opiskelijaksi ottamisen perusteita.

4.2. Tasa-arvon toteutuminen opetusjärjestelyissä

Tasa-arvolain mukaan oppilaitosten on huolehdittava siitä, että naisilla ja miehillä on yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Koulun erilaisia kehitys- ja valmisteluryhmiä koottaessa huolehditaan eri sukupuolten kattavasta edustuksesta (tavoitteena 40% sääntö).

Opetustilanteissa ja oppimateriaalin käytössä otetaan huomioon tasa-arvonäkökohdat.

4.3. Tasa-arvon toteutuminen opintosuorituksia arvioitaessa

Opiskelijoiden arviointia Kouvolan lukioissa säätelevät lukiolaki ja asetus. Arviointi suoritetaan aina niin, että se noudattaa yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon periaatetta. Opiskelija, joka on tyytymätön arviointiin, voi hakea oikaisua siitä asianmukaisesti.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Opintosuorituksien arvioinnit tehdään valtakunnallisesti hyväksytyjen arviointiperiaatteiden mukaisesti. Opintosuoritusten arvioinnin oikeudenmukaisuuteen ja tasapuolisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

5. Toimenpiteet seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan häirinnän ehkäisemiseksi ja poistamiseksi

Seksuaalisuuteen ja sukupuoleen perustuva häirintä ja ahdistelu ovat kiellettyjä Kouvolan lukioissa ja niihin suhtaudutaan vakavasti. Mikäli em. häirintää ilmenee, on opettajien ja esimiesten virkavelvollisuuden perusteella välittömästi puututtava asiaan ja tehtävä riittävät toimenpiteet asian korjaamiseksi. Esille tulleet häirintätapaukset kirjataan ja saatetaan esimiehen tietoon.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Häirintätapauksiin puututaan välittömästi. Vastuu tapauksen käsittelystä on koulun rehtorilla.

Opiskelijoiden väliset tapaukset käsitellään tarvittaessa lukion opiskeluhollossa.

Opettajan ja opiskelijan väliset tapaukset käsitellään rehtorin johdolla. Muuhun henkilöstöön kuuluvan ja opiskelijan väliset tapaukset käsittelee rehtori, ja tarvittaessa asia käsitellään myös muuhun henkilöstöön kuuluvan esimiehen kanssa.

6. Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi

Tästä tasa-arvosuunnitelmasta tiedotetaan koko henkilökunnalle ja opiskelijoille heti tämän suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Suunnitelmasta tiedotetaan myös sidosryhmille. Tasa-arvon toteutumista seurataan vuosittain. Lisäksi voidaan pitää vuosittain keskustelutilaisuuksia tasa-arvotilanteen kartoittamiseksi.

KOULUKOHTAINEN TOIMINTAOHJE

Tasa-arvosuunnitelma on nähtävillä koulun kotisivuilla ja siitä tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille.

Tämä tasa-arvosuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään vähintään kerran kolmessa vuodessa. Päivityksessä ja toimenpiteissä hyödynnetään palautekyselyissä ja vuosittaisessa suunnitelman toteutumisen arvioinnissa saatua tietoa.